

I TURDAGI QANDLI DIABET BILAN OG'RIGAN BOLALARDA KO'Z OLMASINING YORUG'LIK SINISHI MUHITINING MORFOMETRIK PARAMETRLARINING GENDER XUSUSIYATLARI

Ikromova S.B.

safiya-2795@mail.ru

Buxoro tibbiyot instituti oftalmologiya kafedrası

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 20-July 2024 yil

Ma'qullandi: 25- July 2024 yil

Nashr qilindi: 30- July 2024 yil

KEY WORDS

qandli diabet, okt, paximetriya,
exobiometriya.

ABSTRACT

Qandli diabet (QD) dunyoning aksariyat mamlakatlarida asosiy tibbiy-ijtimoiy muammolardan biri bo'lib, bu milliy sog'liqni saqlash dasturlarining asosiy ustuvor yo'nalishlaridan biridir [Dedov II, 2010; Suntsov Yu.I. va boshq., 2011]. Maqsad: I turdagi qandli diabet bilan og'rigan bolalar va o'smirlarda ko'zning yorug'lik sindiruvchi qismlarining morfometrik ko'rsatkichlarining gender xususiyatlarini o'rganish. Materiallar va usullar: 2021-2023 yillar davomida qandli diabet bilan og'rigan 60 nafar 7 yoshdan 18 yoshgacha bo'lgan bolalarda ko'zning yorug'lik sindiruvchi qismlarining morfometrik parametrlarini o'rganish ma'lumotlari tahlil qilindi. qandli diabet va 30 nafar sog'lom bola (taqqoslash guruhi) tekshirildi. yoshi va jinsi. Xulosa: Kasallikning og'irligidan qat'i nazar, diabetes mellitus natijasida ushbu ko'z parametrlarida reaktiv-distروفik patologik o'zgarishlar aniqlandi.

Mavzuning dolzarbligi

Bolalarda insulinga bog'liq qandli diabetning yuqori tarqalishi va ko'payishi, shuningdek, kech qon tomir asoratlarning erta paydo bo'lishi diabetes mellitus asoratlarning oldini olish, erta tashxis qo'yish va davolash muammolarining ahamiyatini belgilaydi.

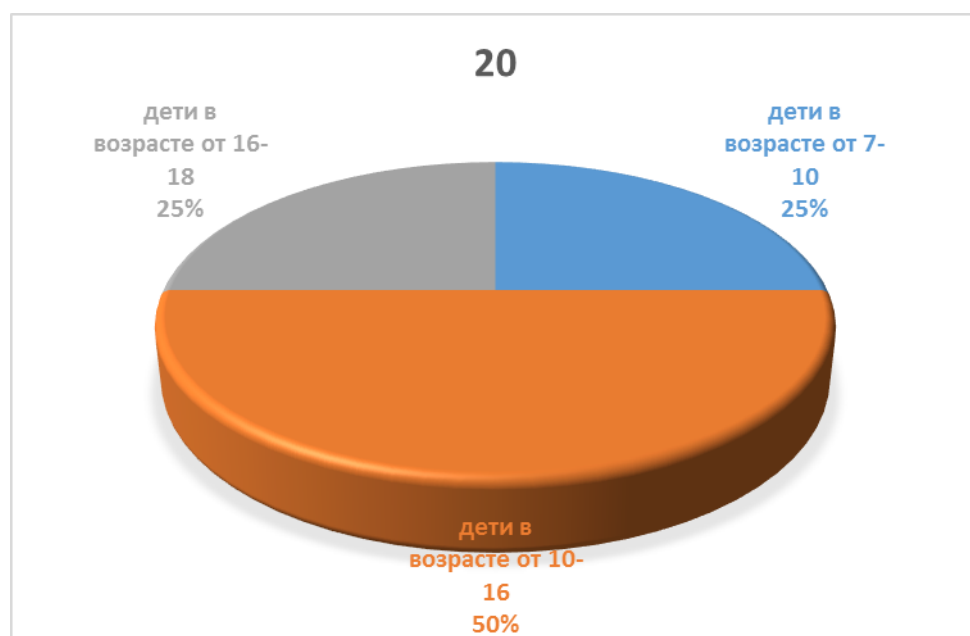
Diabetologiyaning zamonaviy yutuqlariga qaramay, erta surunkali asoratlarning muqarrar rivojlanishi tufayli bolalarda I turdagi diabet (DM I) ni davolash natijalari qoniqarli deb hisoblanmaydi. Bolalikda insulinga bog'liq diabet kasalligi bo'lgan yosh bemorlarda jiddiy asoratlar ayniqsa yuqori. Ma'lumki, bolalik va o'smirlik davrida diabetning kechishi metabolik jarayonlarning haddan tashqari o'zgaruvchanligi va diabetik retinopatiya, nefropatiya, neyropatiya va boshqalar kabi o'ziga xos asoratlarning etarlicha tez o'sishi bilan tavsiflanadi. Bularning barchasi odamlarning hayot sifatini pasaytiradi. diabet va sog'liqni saqlash organlarining bolalik va o'smirlik davrida ushbu kasallikni davolash muammolariga eng yaqin e'tiborini talab qiladi. Qandli diabet bilan ko'zning barcha tuzilmalari ta'sirlanadi, shuning uchun uning namoyon bo'lishi har xil bo'lishi mumkin: katarakt, diabetik retinopatiya, vitreus tanasiga kiradigan qon (gemoftalmos), retinal ajralish,

glaukoma. Oftalmologiya va pediatriya endokrinologiyasining dolzarb mavzulari retinopatiyaning erta tashxisi, qon bosimidagi o'zgarishlarni o'z vaqtida qayd etish uchun retinopatiya rivojlanish xavfi bo'lgan bolalarni aniqlash qobiliyati, davolashni dastlabki bosqichlarda qo'llash imkoniyati va ideal holda, asoratlar rivojlanishining oldini olishdir. .

Maqsad: I turdagi qandli diabet bilan og'riq bolalar va o'smirlarda ko'zning yorug'lik sindiruvchi qismlarining morfometrik ko'rsatkichlarining gender xususiyatlarini o'rganish.

Materiallar va usullar:

2021-2023 yillar davomida 7 yoshdan 18 yoshgacha bo'lgan qandli diabet bilan og'riq bolalarda ko'zning fotorefraktiv qismi va fundus elementlarining morfometrik parametrlarini o'rganish ma'lumotlari tahlil qilindi. Shu maqsadda 60 nafar bola tekshirildi, ular ikki guruhga bo'lingan: 1 - asosiy guruh: 30 nafar qandli diabet bilan kasallangan bolalar; 2 - nazorat guruhi: 30 ta sog'lom bolalar. Barcha bolalar keng qamrovli tekshiruvdan o'tkazildi, jumladan, oftalmologik, klinik, ekografik, optik kogerens tomografiya, oftalmoskopiya, biomikroskopiya va boshqa standart tadqiqotlar.

1.1.rasm.Bolalarning yoshi va salomatlik holati bo'yicha taqsimlanishi (1-toifa diabetga chalingan bolalar)

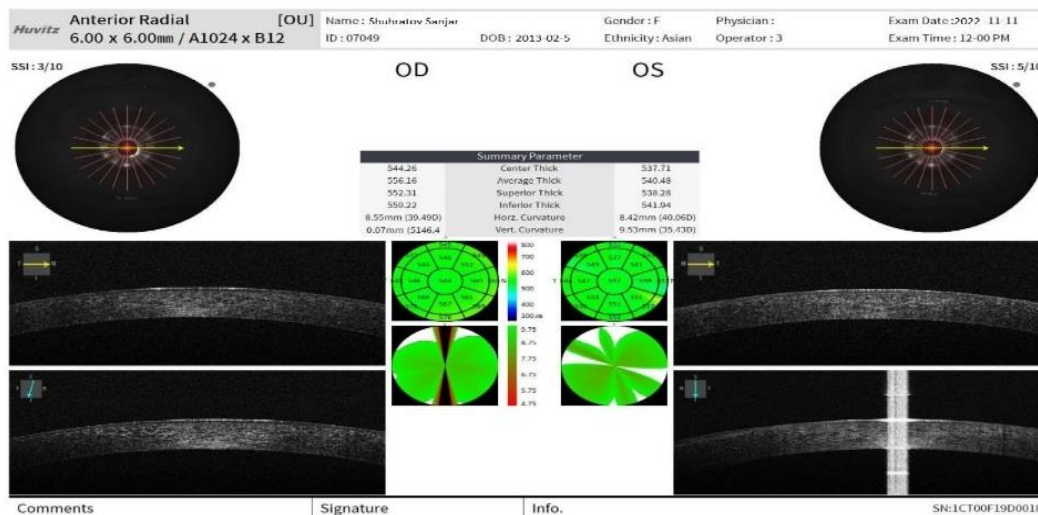
- 1 - kichik guruh - 7 yoshdan 10 yoshgacha bo'lgan 10 (33%) bolalar;
- 2 - kichik guruh - 10 yoshdan 16 yoshgacha bo'lgan 10 (33%) bolalar;
- 3 - kichik guruh - 10 (33%) 16 yoshdan 18 yoshgacha bo'lgan bolalar.

1.1-jadval. Sog'lom bolalar va qandli diabet bilan kasallangan bolalarni hisobga olgan holda taqsimlash yoshi va jinsi

Qavat		Bolalar yoshi						Jami			
		7 yildan 10 yilgacha		10 dan 16 gacha		16 dan 18 gacha		abs		%	
		abs	%	abs	%	abs	%				
Qandli diabetga	O'g'il bolalar	5	7.5	5	12.5	5	5.0	15	25		

chalingan bolalar	qizlar	5	7.5	5	12.5	5	5.0	15	25
Sog'lom bolalar	O'g'il bolalar	5	7.5	5	12.5	5	5.0	15	25
	qizlar	5	7.5	5	12.5	5	5.0	15	25

Natijalar

1.2.rasm. Shox parda qalinligining morfometrik parametrlari. Bemor MK 9 yoshda, 1-toifa qandli diabet bilan kasallangan

Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, qandli diabet bilan og'rikan o'g'il bolalarda (7-12 yosh) o'ng ko'zning shox pardasining qalinligi 523,76 dan 590,05 mikrongacha, o'rtacha 562,80±18,79, chap ko'zda esa 515,72 dan 588,93 gacha. mkm, o'rtacha 564,20±20,2 mkm. Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, 1-toifa qandli diabet bilan og'rikan o'g'il bolalarda (13-15 yosh) o'ng ko'zning shox pardasining qalinligi 525,91 dan 597,72 mikrongacha, o'rtacha 568±17,64, chap ko'zda 516,43 dan 588,27 gacha. mkm, o'rtacha 566,26±16,2 mkm.

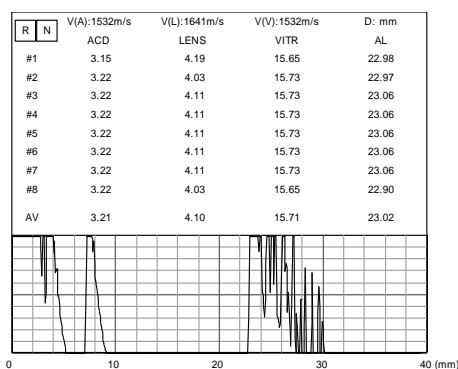
Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, qandli diabet bilan og'rikan o'g'il bolalarda (7-12 yosh) shishasimon tananing uzunligi o'ng ko'zda 14,3 dan 16,5 mm gacha, o'rtacha 15,3 ± 0,70, chap ko'zda 14,2 dan 15,9 mm gacha, o'rtacha 15,1±0,50 mm.

Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, qandli diabet bilan og'rikan o'g'il bolalarda (7-12 yosh) o'ng ko'zning old kamerasi masofasi o'rtacha 2,12 dan 3,27 mm gacha, bu guruh o'g'il bolalarda linza uzunligi o'rtacha 2,78 ± 0,44 oralig'ida. 2,56 dan 4,12 mm gacha o'rtacha 3,47±0,39. Ushbu guruhdagi o'g'il bolalarda ko'z olmasining old-orqa o'qi o'ng ko'zda 20,1 dan 22,9 mm gacha, o'rtacha 21,5 ± 0,98; qandli diabet bilan og'rikan o'g'il bolalarda chap ko'zning old kamerasing masofasi 2,06 dan 3,26 mm gacha, o'rtacha 2,76±0,44; Ushbu guruhdagi o'g'il bolalardagi linzalarning uzunligi 2,54 dan 4,10 mm gacha, o'rtacha 3,51 ± 0,41 mm.

1.3.rasm. Morfometrik parametrlar: old kameraning masofasi, linza uzunligi, shishasimon tanasi va ko'z olmasi. Bemor Sh.S. 9 yoshda, 1-toifa qandli diabet bilan kasallangan

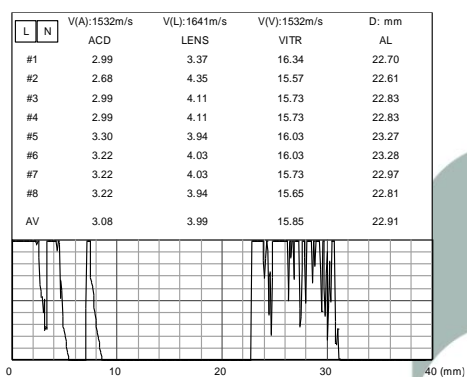
Egri chiziq va ma'lumotlar:

IOL jadvali

SRK-II

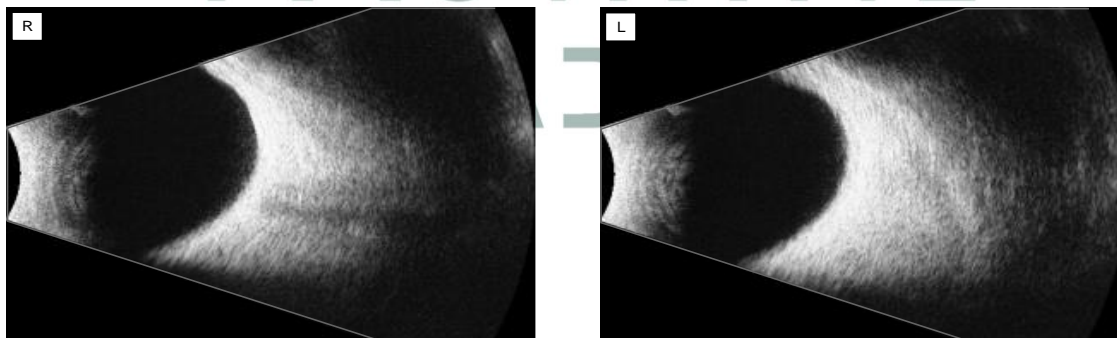
AXIAL	0.00 mm	IOL(D)	REFR(D)
K1	0.00 D	-2.00	2.00
K2	0.00 D	-1.50	1.50
DR	0.00 D	-1.00	1.00
A	0.00	-0.50	0.50
Computing Value		0.00	0.00
D.EM	0.00 D	0.50	-0.50
D.AM	0.00 D	1.00	-1.00
		1.50	-1.50
		2.00	-2.00

SRK-II

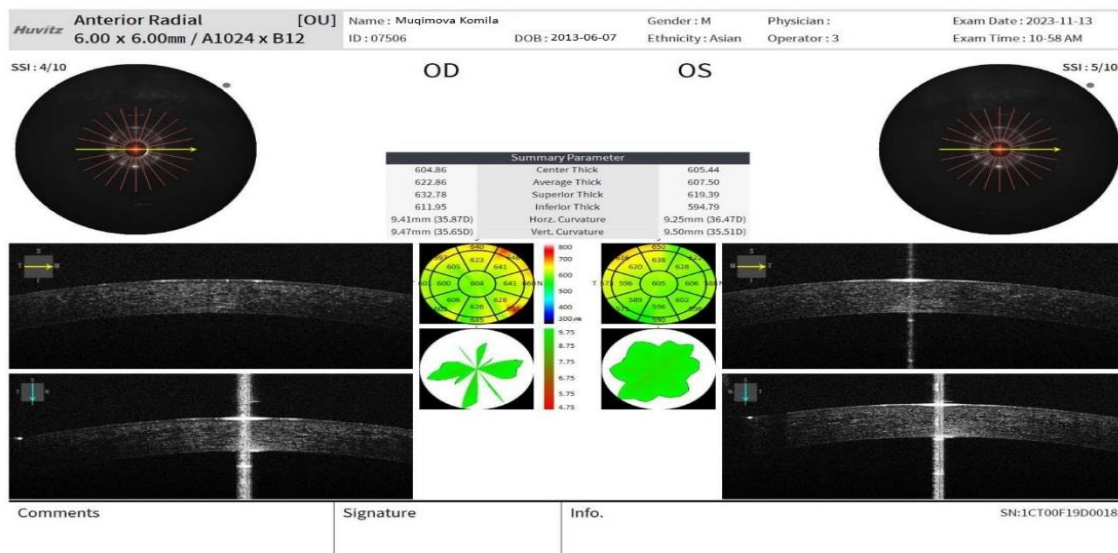
AXIAL	0.00 mm	IOL(D)	REFR(D)
K1	0.00 D	-2.00	2.00
K2	0.00 D	-1.50	1.50
DR	0.00 D	-1.00	1.00
A	0.00	-0.50	0.50
Computing Value		0.00	0.00
D.EM	0.00 D	0.50	-0.50
D.AM	0.00 D	1.00	-1.00
		1.50	-1.50
		2.00	-2.00

Ushbu guruhdagi o'g'il bolalarda ko'z olmasining anteroposterior o'qi chap ko'zda 20,7 dan 22,8 mm gacha, o'rtacha $21,5 \pm 0,60$ ga teng

1.3.rasm. Shishasimon tanasining morfometrik parametrlari. Bemor Sh.S. 9 yoshda, 1-toifa qandli diabet bilan kasallangan

I-toifa qandli diabet bilan og'riqan qizlarda (13-15 yosh) tadqiqot shuni ko'rsatdiki, o'ng ko'zning shox pardasining qalinligi 525,23 dan 596,89 mikrongacha, o'rtacha $574,71 \pm 27,6$, chap ko'zda esa 516,19 dan 590,64 gacha. mkm, o'rtacha $575,59 \pm 27,7$ mkm.

1.4.rasm. Shox parda qalinligining morfometrik parametrlari. Bemor RN, 13 yosh, 1-toifa qandli diabet tashxisi.

Qizlarda (13-15 yosh) I turdagi qandli diabet bilan og'rigan o'ng ko'zning old kamerasi masofasi 2,44 dan 3,42 mm gacha, o'rtacha $3,10 \pm 0,35$ ni tashkil qiladi. O'ng ko'zdagi linzaning uzunligi 3,14 dan 4,23 mm gacha, o'rtacha $3,87 \pm 0,32$ ni tashkil qiladi. Ushbu guruhdagi qizlarda ko'z olmasining old-orqa o'qi o'ng ko'zda 20,79 dan 23,5 mm gacha, o'rtacha $22,4 \pm 0,81$ mm, chap ko'zdagi old kameraning masofasi 2,47 dan 3,56 mm gacha, o'rtacha $3,12 \pm 0,36$. Chap ko'zdagi linzaning uzunligi 3,17 dan 4,26 mm gacha, o'rtacha $3,88 \pm 0,23$. Ushbu guruhdagi qizlarda ko'z olmasining old-orqa o'qi chap ko'zda 20,9 dan 23,5 mm gacha, o'rtacha $22,5 \pm 0,71$ mm ni tashkil qiladi.

13-15 yoshdagi qandli diabetga chalingan qizlar 7-12 va 16-18 yosh toifalariga nisbatan shox parda, old kamera va linzalarning eng katta qalinligiga ega ekanligi aniqlandi. Qandli diabet bilan og'rigan o'g'il bolalar 16-18 yoshda shox parda, linza va shishasimon tananing eng katta qalinligiga ega.

Tadqiqot shuni ko'rsatdiki sog'lom bolalarda optik muhit yoshga qarab ortadi, lekin jinslar farqi mavjud. Ko'zning optik muhiti hajmi qizlarga qaraganda o'g'il bolalarda kattaroqdir.

Tadqiqotda ikkala jinsda ham shox pardaning 15 yoshgacha o'sishi kuzatildi. 16-18 yildan keyin shox pardaning qalinligi ingichka bo'ladi. Ammo o'g'il bolalar va qizlar o'rtasida anatomik tuzilish bilan bog'liq holda bir oz farq bor. (1.2-jadval)

1.2-jadval.

13-15 yoshda, I turdagi qandli diabet bilan og'rigan qizlarda shox parda keskin qalinlashadi va 16-18 yoshda bu holatda qoladi. O'g'il bolalarda shox pardaning qalinlashishi 16-18 yoshda kuzatiladi. (1.3-jadval)

1.3-jadval.

Eslatma: *qiyoslash guruhi (sog'lom) bilan farqlar sezilarli ($p < 0,05$)

Qandli diabet bilan og'rigan o'g'il bolalarning old kamerasi, linzalari va shishasimon tanasining morfometrik ko'rsatkichlari sog'lom o'g'il bolalardagi kabi; xuddi shunday ko'rsatkichlar 16 yoshgacha kuzatiladi. 16-18 yoshdagi bolalarda barcha morfometrik parametrlarning ko'rsatkichlari biroz oshadi.

Qizlarda ko'zning optik vositalarining morfometrik parametrlaridagi o'zgarishlar 13-15 yoshda boshlanadi. Bu qizlarda diabetes mellitusning erta namoyon bo'lish davri bilan bog'liq.

Xulosalar

1. OKTda shox pardaning parametrlarini o'rganishda shox pardaning o'sishi 15 yoshgacha kuzatiladi. Shundan so'ng, shox pardaning qalinligi ikkala jinsda ham kamayadi. Ko'zning qolgan optik vositalarining morfometrik parametrlari yoshga to'g'ridan-to'g'ri mutanosib ravishda rivojlanadi.

2. 13-15 yoshdagi I turdagi qandli diabet bilan og'rigan qizlarda OKT tadqiqotlariga ko'ra shox pardaning morfometrik parametrlari 3,25% ga qalinlashadi. 16-18 yoshdagi I turdagi qandli diabet bilan og'rigan o'g'il bolalarda shox pardaning ko'rsatkichlari 3,5% ga qalinlashadi.

3. 13-15 yoshdagi qandli diabet bilan og'rigan qizlarda linzalar va shishasimon tananing morfometrik ko'rsatkichlari 3,25% ga, 16-18 yoshdagi o'g'il bolalarda esa 3,5% ga oshadi.

Binobarin, qizlar kasallikning o'g'il bolalarga qaraganda erta yoshda va qisqa vaqt ichida surunkali asoratlarni rivojlanishidan iborat bo'lgan kasallikning noqulay kursiga ega. [Dianov O.A, Kovalenko EA, Nejerenko NN, Jmurkin VV 2010]

References:

1. G.R.Odilova. I-toifa qandli diabet va miyopi bilan og'rigan o'smirlarda ko'zning yorug'lik sindiruvchi qismlari va fundus elementlarining morfometrik parametrlarini o'rganish natijalari / Xalqaro ilmiy jurnal 1-jild 8-son F-2022: 8.2 | ISSN: 2181-3337.

2. Baxritdinova F.A., Urmanova F.M., Tuychiboeva D.M. Diabetik Reinopatiyada angiografik optik-kogerent tomografiya diagnostikasi o'rni. Ilgor oftalmologiya. 2023;2(2):29-34

3. Basinskaya LA, Komarovskikh EN, Sakhnov SN va boshqalar. Krasnodar o'lkasida birinchi va ikkinchi turdagi qandli diabetning tarqalishi. Axborotnoma, 2013. No 50. 126-128-betlar.

4. Rustamovna O.G., Yuldashevna KN Optik kogerent tomografiya //O'rta Osiyo tibbiyot va tabiat fanlari jurnali. – 2021. – T. 2. – No 5. – 39-49-betlar.

5. Alixanova N.M., Akbarov Z.S., Ismoilov V SI RSNPMC Endokrinologiya M3 O'zR, Toshkent, O'zbekiston Respublikasi 2016. No 2. St111-114

Dedov, II Klinik tavsiyalar "Qandli diabet bilan og'rigan bemorlarga ixtisoslashtirilgan tibbiy

- yordam ko'rsatish algoritmlari" (9-nashr, to'ldirilgan) / ed. II Dedov, MV Shestakova, A.Yu. Mayorov // Qandli diabet. – 2019. – T. 22. 1S1-son. – B. 1-144. DOI: 10.14341/DM221S1
- Qandli diabet bo'yicha global hisobot. Jeneva: Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti. – 2018. – 88 b. Litsenziya: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.
- Krasavina MI, S.Yu. Astaxov, FE Shadrichiev, N.Yu. Dahl "DABETIC POLYNEYROPATHY OFALMOLOGICAL MARKERS" //.- Oftalmologiya jurnali, 2016, jild. 9-son, 1-son, 38-46-betlar. - DOI: 10.17816/Ov9138-46
- Ding J, Vong TY. Diabetik retinopatiya va diabetik makula shishining hozirgi epidemiologiyasi. Curr Diab Rep. 2012;12(4): 346–354.
- Shishkin M.M., Yuldasheva N.M., Antonyuk SV, Yusupov A.F., Muzaffarov U.R. Diabetik makula shishi uchun angiogenez ingibitorlarini buyurishga tabaqalashtirilgan yondashuv. nomidagi Milliy tibbiy-jarrohlik markazi axborotnomasi. NI Pirogov. 2011;3: 24-28.
11. Makisheva RT, VA Xromushin, SA Prilepa, AG Lastovetskiy. Tula viloyatida diabetes mellitus bilan og'rigan bemorlarda o'limning gender xususiyatlari. 2015. Yangi tibbiy texnologiyalar byulleteni – 2015 yil – T. 22, 2-son – 61-bet.
12. Aleksandrov AA, Chukaeva II, Shatskaya OA, Kukharenko SS, Drozdova EN, Yadrihinskaya MN Qandli diabet va yurak etishmovchiligi bo'lgan bemorlarda kombinatsiyalangan terapiya muammolari: gipoglikemiya // Davolovchi shifokor. 2011. No 7. 38–43-betlar.
13. Britov AN, Eliseeva NA, Deev AD, Miroshnik EV, Inarokova AM, Drozdetskiy SI, Kuchin KV, Sibireva VV, Nechaeva G. .VA. Psixologik omillarning salomatlikning ajralmas xususiyatlariga ta'siri (aholining istiqbolli tadqiqotiga ko'ra) // Klinik tibbiyot. 2015. No 1. 56–62-betlar.

INNOVATIVE
ACADEMY